No. 3122 Woensdag 10 Januari 1940. 57ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 1292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 1550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

NEDERLAND OP ZIJN SMALST

Toen we in de laatste week van 1939 in ons overzicht de aandacht hebben gevestigd op het zenden van een speciale ambassadeur naar het Vaticaan door President Roosevelt, hebben we reeds met enkele woorden gesproken van de onbegrijpelijke houding, dat Nederland blijft volharden in de eens begane fout om het gezantschap op te heffen bij het Vaticaan, wat enkele dagen geleden in het Phohi dagblad genoemd werd, „de grootste morele macht in de wereld".

Bij de laatste begrotingsdebatten in Nederland heeft de antipapist Ds. Zandt enige domme en beledigende opmerkingen gemaakt over het gezantschap bij het Vaticaan. De Katholieke kamerfractie heeft daarbij gezwegen in alle talen, zich houdend aan het parool van den partijvoorzitter Mr. Verschuur.

De bedoeling van dit parool was, om geen indruk te wekken, als zouden de katholieken met particularistische bedoelingen op herstel aandringen. De katholieken immers zijn van oordeel, dat het Vaticaans gezantschap geen godsdienstige maar een nationale aangelegenheid is, en dat de katholieken zulk een herstel niet eens als een concessie zouden willen aanvaarden. Als de overige Nederlanders overtuigd zijn dat zulk een daad niet allereerst in het belang des lands zou zijn, dan zullen hun katholieke landgenoten in alle gerustheid des gemoeds zich daarbij nederleggen.

„Niemand heeft in de 2e kamer verder over deze aangelegenheid het woord gevoerd.

Niemand heeft een minder hatelijk, noch een minder „theologisch", noch een meer nationaal standpunt verdedigd; niemand heeft ook maar de vraag [illegible] den heer Zandt dan eigenlijk staat met onze diplomatieke vertegenwoordiging bij die talrijke protestantse of orthodoxe vorsten, die tevens hoofd van de staatskerk zijn. De Ministers heeft op het boze betoog van den heer Zandt slechts geantwoord met de opmerking, dat geen voorstel tot wederinstelling van het gezantschap aan de orde is. En de mening van den heer Zandt bleef de enige, die in het parlement tot uiting kwam.

Minister Van Kleffens had in zijn Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer, na de bij het Vaticaan vertegenwoordigende landen te hebben opgesomd, de voorzichtige maar toch duidelijke woorden geschreven:

„Nederland staat uiteraard bij die landen ten achter in de mate, waarin dat centrum belangrijke gegevens en verbindingen kunnen worden verkregen".

De Regering staat echter volgens de Minister ook nu nog op het standpunt neergelegd in de verklaring die dr. Colijn dit voorjaar deed in antwoord op de vragen van dr. Deckers n.a.v. onze niet-vertegenwoordiging bij de Pauskroning: de Kamer heeft in 1925 deze zaak uit de hand van de Regering geslagen; de Kamer moet dus doen blijken, dat zij van mening veranderd is, vóór de Regering deze zaak weer ter hand nemen wil.

Formeel is dit standpunt zeker te verdedigen, al hopen wij maar, dat dit formalisme ons in deze en nog komende moeilijke dagen niet op het gemis van wie weet hoe kostbare „gegevens en verbindingen" komt te staan; in dat geval zal ook een Minister zich moeilijk met een formeel argument kunnen verontschuldigen.

Formeel is het echter aan het Parlement, om dit gevolg van zijn anticoalitiemanoeuvre van 1925 uit de wereld te helpen.

In de Eerste Kamer echter heeft de voorzitter der R. K. Fractie, de heer van Lanschot, wel de diplomatieke vertegenwoordiging bij het Vaticaan ter sprake gebracht; hij toonde zich, gelukkig, minder zwijgziek dan de R. K. sprekers in de Tweede Kamer.

De heer Van Lanschot, die vooral opmerkte, dat deze aangelegenheid geen specifiek katholiek belang vertegenwoordigt, heeft de aandacht gevestigd op het abnormale van de bestaande toestand en daarbij gewezen op het beginsel der wederkerigheid, zoals dat nu ook weer ten aanzien van Canada en Finland wordt betracht.

In de begroting van Buitenlandse Zaken heeft [illegible] Kleffens [illegible] daad twee nieuwe posten opgenomen, waarbij dat beginsel als vanzelfsprekend wordt aanvaard. N.a.v. het feit, dat de regering van Canada een gezant voor Brussel en Den Haag te zamen heeft benoemd (hij zal zijn tijd gelijkelijk tussen beide posten verdelen) schrijft minister van Kleffens kortweg:

„Met het oog op de vestiging te 's-Gravenhage van een gezant van Canada zal dienen te worden overgegaan tot accreditering van een gezant bij de Regering van dat Dominion".

En wat Finland betreft, is reeds het voornemen dier regering voor de onze voldoende om in de wederkerigheid te voorzien; de toelichting bij de begroting zegt:

„De regering van Finland heeft het vooremen te kennen gegeven vanaf 1 Januari 1940 een afzonderlijk gezantschap te 's-Gravenhage te vestigen.

In die omstandigheden wordt het gewenst geacht wederkerigheid te betrachten en de mogelijkheid te scheppen, Nederland voortaan in Helsinki te doen vertegenwoordigen door een gezant, die aldaar woonplaats heeft."

Het beginsel der wederkerigheid in de diplomatieke betrekkingen echter, lijdt slechts één uitzondering, n.l. het Vaticaan, dat na 1926 bij het Nederlandse hof éénzijdig zijn vertegenwoordiging — door onze Regering herhaaldelijk en uitdrukkelijk gewaardeerd — in stand gehouden heeft. Dat het Vaticaan als diplomatiek centrum in belangrijkheid voor ons land kan wedijveren met Ottawa en Helsinki, zal wel niemand betwijfelen."

Maar om deze mening eens wat gefundeerder te maken, willen we er eens wat meer over schrijven.

Reeds Willem I had in 1815 zijn gezant bij de Heilige Stoel en deze bleef er tot 4 Febr. 1872 toen de Kamers de daarvoor nodige credieten weigerden tengevolge van het amendement van de Deventer liberaal Dumbar, die de terugroeping verdedigde met het argument dat de Paus nu toch van zijn wereldlijke macht was beroofd.

Wie het driedaags debat, dat de Tweede Kamer over deze aangelegenheid voerde, naleest, zal nu nog bewonderen het meesterschap, waarmee Jhr. J. A. C. A. van Nispen tot Sevenaer „op het standpunt van staatsrecht en staatsbelang" het amendement bestreed. De nadrukkelijke waarschuwing van van Nispen „dat die gehele zaak is een punt van nationaal belang", sloeg men in 1872 in de wind, maar het verloop der geschiedenis heeft deze zo verdienstelijke Katholieke leider gelijk gegeven. Want de [illegible] de Kerkelijke Staten heeft de positie van den Paus niet geschokt; zij is internationaal, juist na 1870 steeds sterker geworden.

De wetenschap van het Volkenrecht heeft het onomwonden erkend. Slaat men het grote **Manuel de Droit International public** van Henri Bonfils op, dan kan men zien hoe reeds voor de oorlog van 1914 die souvereine positie van den Paus als wetenschappelijk feit voor erkenden gemeengoed werd gehouden. De Paus, zo leert dit klassieke handboek, voor diplomaten reeds in de in 1914 verschenen zevende editie, heeft een eigen internationale persoonlijkheid; hij kan van niemand onderdaan zijn; hij is souverein en daaruit volgt de verplichting dat men zijn souvereine rechten erkend (pag. 247-248). En dit handboek constateert: „Ondanks de verdwijning van de tijdelijke macht, is de rol van de Paus in politieke zaken nog aanzienlijk.

Hoezeer het prestige van het Vaticaan sinds 1914 nog gegroeid is, moge blijken uit de volgende cijfers:

In 1914 had de H. Stoel in vreemde landen 6 nuntii, 3 internuntii en 4 apostolische delegaten met politiek karakter. In het totaal dus 13 vertegenwoordigers. Thans zijn er 37 nuntii en een internuntius. Wat betreft de bij de H. Stoel geaccrediteerde gezanten, waren er in 1914 2 ambassadeurs en 11 gezanten; thans zijn er 13 ambassadeurs en 23 gezanten. Evenzo is het aantal apostolische delegaten gegroeid van 13 tot 23.

Met de dag zal dan ook bij ieder Nederlander die niet met antipapisme is besmet, de twijfel groter worden of Nederland wel verstandig heeft gedaan in 1925 zijn gezant bij de H. Stoel terug te roepen en zich aldus bij een souvereine macht van ongeëvenaarde betekenis te beroven van een verdediger van Nederlands naam en Nederlands rechten. Nederland heeft zich vergist in 1872 — de liberale de Beaufort heeft het onomwonden erkend, toen hij verklaarde, dat ons land met zijn toenmalig terugroepen van den gezant, wel wat te stug was geweest — en het heeft er thans alle schijn van, dat de latere geschiedschrijver zal zeggen, dat in 1925 de vergissing nog groter en betreurenswaardiger was.

En feitelijk hebben we dit getuigenis reeds, n.l. van de protestant Sir Odo Russell, die zelf ambassadeur bij de H. Stoel was. Van hem verscheen in De Tijd van Juli 1927 een interview, waarin hij het terugroepen van den Nederlandsen gezant bij de H. Stoel een onbegrijpelijkheid noemde. „Hoe kunt U met een derde van uw bevolking katholiek zoiets beledigends en [illegible]evends doen? Hoe kan uw land zich die weelde veroorloven, met zijn belangrijke positie in West Europa, met zijn prominente plaats als koloniale mogendheid, zich hautain buiten een centrum als Rome te sluiten? Hoe kunt U dat overeenbrengen met wat U opeist als uw deel in de pacificatie der wereld?...... Het is inderdaad als geen andere Metropolis het centrale punt waar de draden van heel de wereld te samen komen".

Sir Odo Russell wees er toen op, welk een eminente plaats juist de Nederlandse gezant te Rome innam. Had trouwens Colijn zelf niet in De Standaard verklaard, dat Van Nispen's rapporten dikwijls de belangrijkste waren van alle diplomaten-verslagen en heeft van Karnebeek deze zijde van het gezantschap niet met onmiskenbare duidelijkheid tot tweemaal toe naar voren gebracht in de Tweede Kamer? Sir Odo Russell verklaarde, dat de geestelijke macht van den Paus nooit groter was dan in onze dagen en dat Engeland er niet aan dacht, zijn gezant terug te roepen, omdat het „de hoogste Rijksbelangen" er mee verenigd achtte.

Men heeft het in Nederland wel gedaan. Op initiatief van een man, aan wien niemand bijzonder staatkundig besef zal durven toekennen, verbrak ons land, dat reden had tot enige deferentie tegenover de Heilige Stoel, de betrekkingen met de oudste macht der wereld, met een macht, waarmee landen als Engeland en Duitsland wel diplomatieke relaties onderhouden.

Wij hebben gedaan, wat de liberaal De Muralt op 20 November 1919 reeds vooraf brandmerkte, toen hij zeide: „Het gaat eigenlijk niet aan tot de H. Stoel te zeggen: Toen wij dachten dat wij u nodig hadden, hebben wij voeling met u gezocht. Nu het echter blijkt, dat wij u niet meer nodig hebben, wensen wij als Nederlandse Staat met u officieel niets meer te doen te hebben".

Wij hebben, met „miskenning van de invloed van de Katholieke Kerk op het wereldgebeuren" — het woord is van den oud-minister Treub — een einde gemaakt aan de vertegenwoordiging bij het Vaticaan, die „voor het beleid der buitenlandse betrekkingen van Nederland van gewicht is", volgens het oordeel van minister Van Karnebeek.

Wij deden dat, toen 26 staten vertegenwoordigers hadden bij den Paus nadat de man van singuliere gaven, die dominee Kersten naar zijn eigen zeggen is, in zulk een gezantschap ‚krenking van het Calvinistisch karakter van het Nederlandse volk" had ontdekt.

En nu er thans 36 Staten bij de Paus zijn vertegenwoordigd, denkt Nederland er niet aan dat gezantschap te herstellen; nu, zoals President Roosevelt zelf erkent bij de komende nieuwe orde van zaken na de oorlog, het Vaticaan daarop een geweldige morele invloed hebben zal.

Maar mogen we wel van Nederlandse andersdenkenden verwachten, dat ze de zaak zo objectief opvatten als de niet-katholieken in de Ver. Staten, Engeland en andere grote wereldrijken?

We duchten zelfs, dat bij sommigen het „odium theologicum" een rol speelt, die hen voor het nationaal belang in deze aangelegenheid verblindt. En we leiden dit af uit een mededeling, die we in een onzer tijdschriften aantreffen: dat sinds 1930 wel een Nederlands zaakgelastigde is aangesteld te Djeddah, bij den beheerder der Islamietische eigendommen. Welke zaakgelastigde, zo heet het verder, te Mekka zelf wordt gesecondeerd door een Javaans gelovige en door een deputaat op Java.

Nu zullen we geen ogenblik in twijfel trekken het belang, dat Nederland heeft bij een vertegenwoordiging in het godsdienstig centrum, dat voor millioenen van zijn onderdanen in het Aziatisch deel des Rijks een kernpunt vormt voor hun religieuze en ethnische begrippen. En we zouden die vertegenwoordiging in genen dele willen missen. Maar men zal toegeven, dat Djeddah en Mekka, wat betreft het samenvloeien van waardevolle diplomatieke gegevens uit alle wereldstreken, niet in vergelijking kunnen komen met het Vaticaan, waar tal van andere gezanten hun voordeel doen met de kostbare voorlichting, welke de Curie van hare nuntii en haar mondiaal korps bisschoppen in beschaafde landen en koloniën ontvangt.

Van dezelfde zijde, waar uit redenen van godsdienstige afkeer bezwaar wordt gemaakt tegen een Ned. gezantschapspost te Rome, rijst geen enkele bedenking tegen het handhaven van een Ned. zaakgelastigde te Djeddah. Dit laatste is verstandig.

Maar het doet tegelijk de vraag rijzen of [illegible] leuze „[illegible] Paaps" nog altijd in vele kringen onzer landgenoten opgeld doet......

CURACAO'S WELVAARTSBRONNEN

11. De mogelijkheid — gelijk in de vorige stellingen van Dr. Henriquez is aangetoond — van het verdwijnen der zo goed als enige welvaartsbron, de olie, maakt het nodig zeer ingrijpende voorzorgsmaatregelen te nemen, teneinde wanneer de welvaartsperiode ten einde loopt de schok op te vangen en de grondslagen te leggen voor nieuwe bestaansmogelijkheden.

Dr. Ir. Cohen Henriquez spreekt hier van: zeer ingrijpende voorzorgsmaatregelen. Wij zijn van mening, dat dit inderdaad het geval zal zijn. Immers, zoals wij in het vorig artikel gezien hebben, moet de welvaart van Curaçao, onafhankelijk van de olie, geheel en nieuw worden opgebouwd. Voorwaar, het is een grootse taak voor het huidige Bestuur. Dit Bestuur moet een krachtdadig begin stellen aan de hand van een in grote lijnen opgemaakte programma. Het zal misschien niet mogelijk zijn deze „vooruitziende welvaartszorg" te leiden en te doen uitvoeren zonder bepaalde particuliere belangen te schaden. Dit moet echter het Bestuur niet weerhouden haar plannen ten bate van het algemeen belang door te zetten.

Ook zal er ten strengste voor gewaakt moeten worden, dat in geen geval de belangen van personen, instellingen of afzonderlijke bevolkingsgroepen worden bevoordeeld.

Steeds zal voor ogen moeten staan, dat het algemeen belang van het gehele Curaçaose volk moet worden gediend. Er zal inderdaad ingrijpend moeten gearbeid worden. Bij voorbaat zij het Bestuur er zeker van, dat zij veel zal te strijden hebben om haar plannen te verwezenlijken, want vele particuliere belangen zullen moeten worden opgenomen en aangepast aan een geheel nieuwe samenleving. Maar zij die het werkelijk goed menen met de welvaart van Curaçao in de toekomst zullen, moeten toegeven, dat er offers moeten worden gebracht.

Een zo openlijk mogelijke uitvoering van deze welvaartszorg ware gewenst, met een volledige controlering door de Koloniale Staten. Ook ware het niet ongewenst een uitgebreide permanente commissie samen te stellen uit alle kringen van de Curaçaose bevolking, welke eventueel uit hun midden bepaalde ideeën betreffende de toekomstige welvaart van hun land naar voren zouden kunnen brengen en daarop zodoende hun invloed zouden kunnen uitoefenen. De volle verantwoordelijkheid echter voor deze welvaartszorg zal moeten rusten bij het Bestuur, welke zich wijselijk zal moeten laten voorlichten door de mensen van wetenschap en ondervinding.

12. De onder 11 bedoelde maatregelen dienen genomen te worden aléér de welvaartsperiode ten einde loopt; is dit eenmaal het geval, dan zal men noch de tijd, noch de middelen bezitten, om doorwerkte plannen te pousseren en komt men weer terecht in de vicieuse cirkel waarin Curaçao verkeerde vóór de vestiging der raffinaderijen; de vicieuse cirkel, waarbij alles mislukt, omdat men niet over de middelen beschikt voor een behoorlijke opzet en waarbij men de middelen ontbeert omdat alles mislukt.

De bedoeling is dus, dat we niet nog langer wachten met de bestudering en uitvoering van plannen, welke de toekomstige welvaart van Curaçao raken en indirect ook het bestaan van het Curaçaose volk.

Wij zullen er niet toe overgaan te wijzen op de gevallen in het Bestuursbeleid, waar gewacht werd, tot het kalf verdronken was voor aleer men er toe overging, de put te dempen. En als men dan gaat dempen, geschiedt dit zo overhaast en met zoveel geldverspilling als er wijs beleid aan ontbreekt.

Dit zal echter niet eens het geval zijn, als men met de welvaartsverzorging wacht, want dan zullen de middelen ontbreken. Wat we dan krijgen, kunnen we wel enigszins, niet eens ten volle, nagaan bij het zustereiland van Curaçao: Bonaire.

Het is dat vele mannen van Bonaire op Aruba en Curaçao werken en zodoende nog wat geld naar Bonaire kunnen sturen. Het is dat het Gouvernement van Curaçao af en toe iets doet voor dat gebiedsdeel. Het is dat sommige bewoners met de moed der wanhoop steeds weer opnieuw iets beproeven. Zo dit alles niet ware, dan was de toestand nog veel en veel treuriger als dat zij nu is. En nu reeds is het voor vele, die terzake deskundig zijn, een puzzle, hoe de bevolking daar eigenlijk leeft.

In ieder geval zal de Curaçaose bevolking er goed aan doen het Bonairiaanse leven eens wat nader te beschouwen, dan kunnen zij hun toekomst zien, wanneer zij tenminste niet

de handen ineen slaan om te samen met het Bestuur de welvaart voor Curaçao veilig te stellen.

Nu eenmaal Bonaire er toch zo beroerd bij staat, heeft het Bestuur helemaal geen reden om te wachten met de uitvoering van eventuële plannen; zij kan direct haar plannen gaan verwezenlijken op Bonaire en de andere eilanden. Immers als wij het over de welvaartszorg hebben van Curaçao dan betrekken wij daarin zeker ook het gehele gebiedsdeel.

De Stellingen van Dr. Ir. Cohen Henriquez gaan wel speciaal over het eiland Curaçao, doch alles, wat hij voorstelt, is toepasselijk op de andere eilanden; alleen misschien met uitzondering van wat slaat op Curaçao als aanloophaven.

Doch alles, betreffende landbouw en veeteelt, industrie, etc., gaat ook op voor het overige gebiedsdeel. Alleen zou men van Curaçao het middelpunt kunnen maken, de centrale van het geheel, waarop zij zeer zeker recht heeft. Dit zou vooral ook de positie van het gehele gebiedsdeel sterker maken.

13. Door het tegenwoordig heersende tekort aan arbei[redacted] de mogelijkheden ten aanzien van het tot ontwikkeling brengen van belangrijke nieuwe welvaartsbronnen op korte termijn betrekkelijk beperkt.

Dit sluit echter geenszins uit, dat het dringend noodzakelijk en mogelijk is:

a. zo spoedig mogelijk een aanvang te maken met de bestudering van de toekomstmogelijkheden teneinde paraat te zijn bij alle eventualiteiten;

b. te trachten reeds nu maatregelen te treffen die de aantrekkelijkheid van Curaçao als aanloophaven verhogen teneinde het scheepvaartverkeer zoveel mogelijk anafhankelijk te maken van de aanwezigheid der petroleumraffinaderijen;

c. te trachten reeds nu industrieën tot ontwikkeling te brengen die op zich weinig arbeidsintensief zijn, maar waarvan de aanwezigheid op het ogenblik dat er vele arbeidskrachten zouden vrijkomen op indirecte wijze arbeidsgelegenheid zou kunnen scheppen (ontstaan van arbeidsintensieve nevenbedrijven, verkoop veeteelt- en tuinbouwproducen aan employé's, stimulering scheepvaartverkeer, enz);

d. kleine kernen van bedrijvigheid tot ontwikkeling te brengen, of van gouvernementswege in stand te houden, die bij het vrijkomen van arbeidskrachten tot belangrijke bestaansvormen kunnen uitgroeien (dit v.n. op het gebied van landbouw, veeteelt en tuinbouw).

Wat het tegenwoordige heersende tekort aan arbeidskrachten betreft, lijkt het ons misschien niet onmogelijk daarvoor Portugezen aan het werk te stellen. Het zou mogelijk zijn een kerngroep van Portugese arbeiders te vormen, welke in dienst van het gouvernement zijn en afgestaan worden voor de verschillende objecten met die verstande, dat het verschil in loon door het gouvernement wordt betaald.

Wij bedoelen met: **het verschil in loon** het verschil, dat er bestaat tussen het loon van een Curaçaose arbeider en het loon, wat een Portugees moet hebben. Deze kerngroep moet echter slechts een aanvullingsgroep worden en mag in geen geval gebruikt worden om goede inheemse werkkrachten te verdringen. Wat wij hier schrijven, is slechts een aanduiding; de uitwerking hiervan moet natuurlijk grondig gewikt en gewogen worden.

Daarnaast moet er ook getracht worden de Curaçaose arbeiders geleidelijk aan met de nieuwe welvaartsbronnen bekend te maken en ze er in te werk te stellen. Als de tijd daar is, zou er vooral voor het onderwijs hier 'n taak liggen om de schooljeugd van jongsaf vertrouwd te maken met die bedrijven door er over te praten; er eventueel bezoeken te brengen etc. Nu reeds zou er naar gestreefd moeten worden bij de jeugd belangstelling te wekken voor landbouw, veeteelt en visserij.

14. Een systematische studie van Curaçao's welvaartsprobleem is tot nog toe niet mogelijk geweest, omdat:

a. Curaçao de instelling tot deze studie (technisch en economisch) ontbeert; het contact met Nederlandse instellingen, die eventueel tot zulk een studie in staat zouden zijn geweest, tot nog toe nagenoeg geheel heeft ontbroken.

Uit dit onder **b** genoemde zou men toch wel gevoegelijk kunnen concluderen, dat deze welvaartsproblemen Curaçao niet zo erg na aan het hart heeft gelegen. Of vond men het prettiger op eigen houtje iets klaar te spelen? Wat echter ook de oorzaak is, laten we nu toch zo gauw mogelijk onze studie en proeven op dit gebied op wetenschappelijke grondslag bouwen.

15. Door de onder punt 14 genoemde omstandigheden is voor de allermeeste welvaartsproblemen van Curaçao zelfs nog niet de basis gelegd. Het ontbreken van zelfs de meest primaire gegevens doemt elke discussie over concrete mogelijkheden bij voorbaat tot vruchteloosheid en stempelt elke voorzorgsmaatrege l ten aanzien van de welvaart tot een greep in het duister. Het ontbreken van oriënterende voorstudiën heeft in het verleden geleid tot het nemen van allerlei onvoldoende gefundeerde maatregelen en het doen van experimenten ,die veel geld hebben gekost, tot geen enkel resultaat hebben geleid en bovendien bij de bevolking een diepgeworteld wantrouwen tegen elke vorm van overheidszorg hebben doen ontstaan.

Wij zouden wel eens graag de bedragen bij elkaar willen zien, welke in Curaçao besteed zijn voor het loslaten van diverse stokpaardjes in verband met dit probleem. De goede bedoeling, een hart vol liefde voor Curaçao en het stichten van een levensmonument zijn niet alleen voldoende voor het oplossen van zulke moeilijke vraagstukken. Ook zelfs geld alleen zal de oplossing niet brengen.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

Veel nieuws is er van het oorlogstoneel nog steeds niet. We kunnen gerust zeggen geen nieuws. Politiek is misschien de kabinetswisseling in Engeland, van betekenis; maar de juiste gevolgen zullen we moeten afwachten, waarbij misschien dan meteen een tipje opgelicht zal worden van de sluier, welke ligt over de verdwijning van Hore Belisha. Het schijnt wel dat de huidige oorlogvoering de oorzaak van de crisis is.

Filand houdt nog maar steeds vol tegen de Russische beer en met succes. Het schijnt fink geholpen te worden door Engeland, Frankrijk en Italië en de Scandinavische Staten, die allen in het standhouden van Finland een belang zien om de Russische expansie tegen te houden.

Wie in de toekomst wel het meeste nadeel ondervinden zal van een Russische expansie, is ongetwijfeld Duitsland Maar de wanhoopsdaad van Hitler om een verbond aan te gaan met den doodsvijand, schijnt ook nog zijn verdere gevolgen te zullen hebben en volgens berichten uit de laatste dagen, zou Duitsland zich met de Scandinavische landen gaan bemoeien, in verband met de hulp welke deze landen geven aan Finland.

De „Voelkische Beobachter" het dagblad, dat tot het persoonlijke bezit van den Leider behoort heeft een artikel gepubliceerd, waarin het blad beweert, dat het werkelijke doel van Frankrijk en Engeland bij de steun, die deze landen aan Finland verlenen, geen ander is, dan om Duitsland af te snijden van de belangrijke ijzerertsvoorzieningsbronnen in het hoge Noorden van Zweden. Deze ijzermijnen zijn voor Duitsland van vitaal belang. Er bestaan reeds berekeningen, dat Duitsland de oorlog moet verliezen als het land over deze bron van grondstoffen niet meer kan beschikken. Anderzijds wijst veel er op, dat ook Rusland een begerig oog op deze gebieden werpt reden dan ook waarom men zich in Zweden ongerust maakt over het Russische optreden en de Finnen steunt.

Zelfs wordt thans in verschillende Duitse kringen aangenomen, dat de oorlogsraad te Berlijn wordt bijeengeroepen om een eventuele inval in Zweden te bespreken, teneinde de Zweedse ijzerertsvoorraden voor Duitsland veilig te stellen.

Het gaat dan vooral om Zweden.

En ook Moskou gelooft, dat zijn verwachte militaire wandeling door Finland daarom niet gelukt, wijl Zweden het Finse leger met moderne wapens uit de wereldbekende Boforswapenfabrieken voorziet.

Duitsland is vertoornd, omdat Zweden weigert zijn handel met de Geallieerden stop te zetten en al zijn goederen aan Duitsland te leveren. Zweden handhaaft zijn neutraliteit ondanks het feit, dat de Duitsers binnen de Zweedse vier-mijlszone mijnen gelegd hebben om te trachten de Zweedse handel lam te leggen.

Zweden verkeert momenteel dus in de weinig benijdenswaardige positie, dat twee grote agressieve staten, die door een vriendschapsverdrag met elkander verbonden zijn, over zijn houding ontstemd zijn.

En dat is niet van de laatste dagen alleen. Enkele weken geleden heeft de Zweedse minister van Buitenlandse Zaken Sandler al zijn portefeuille ter beschikking gesteld, omdat deze sociaal-democraat, volgens de mening van Duitsland, te **Engels gezind was.** Een dezer dagen gaf de Boersenzeitung van deze ontstemming blijk. Sandler, de Zweedse minister van Buitenlandse Zaken, is de zondebok. Deze sociaal-democraat, aldus 't Duitse blad heeft vanouds het Britse standpunt in Scandinavië en Finland vertegenwoordigd en wel jaren lang tegen Duitsland voor hetwelk de vriendschap met het Zweedse volk traditie en overtuiging is. Geen gelegenheid heeft hij voorbij laten gaan tegenover Duitsland zijn afkeer te laten merken.

Voor het eerst sinds de Napoleontische oorlogen **voelt Zweden zich** thans in gevaar en treft het maatregelen voor het geval het ergste mocht gebeuren. Alle militaire verloven zijn ingetrokken en het land wordt reeds weken lang in **uiterste verdediging** gebracht. Het valt te begrijpen, dat de Zweden zoveel zij kunnen de Finnen helpen.

Zelfs Sandler heeft zich als vrijwilliger aangegeven in de **vrijwilligersbrigade**, welke in het Finse leger strijdt en aan het hoofd waarvan majoor Winge staat, de Zweedse held uit de Finse **onafhankelijkheidsoorlog.**

Maar het is niet alleen Zweden, maar heel de wereld die vol bewondering en in spanning de worsteling volgt tussen het kleine, dappere Finse volk **en de Russische kolos. Dit blijkt wel** uit de grote sommen die door Greta Garbo en vele particulieren ook uit Nederland aan het Finse volk geschonken worden.

Het is de strijd tussen den lenigen athleet en den plompen reus, die traag is in zijn bewegingen, maar wiens slagen dodelijk kunnen zijn en wiens voeten alles vertrappen. Tot nu toe wist de Fin aan de dodelijke greep te ontkomen en zijn beweeglijkheid vermoeit den Rus. De zware Russische tanks zijn vastgelopen in de sneeuw en de Finse soldaten snellen voort op hun ski's; met de bezetting der Alandseilanden zijn de Finnen de Sovjets weer precies één slag voor en met de bijeenroeping van de Volkenbond hebben zij in ieder geval bereikt de morele veroordeling van den communistischen aanvaller, die zolang te Genève in de gedaante van de vredesvorst de schepter zwaaide......

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

HET AANTAL KATHOLIEKEN OVER DE GEHELE WERELD.

Een interessante kerkelijke statistiek.

De beste en meest betrouwbare bron, aldus de Maasbode, op kerkelijk gebied in het Duitse Rijk is het door het centraal bureau voor kerkelijke statistiek in Keulen uitgegeven „Kirliches Handbuch für das katholische Deutschland" (Verlag J. P. Bachem, Keulen).

In het kort geleden verschenen 21ste deel van deze uitgave is een hoofdstuk gewijd aan „De Katholieke bevolking van Duitsland in het kader van de gehele Kerk", dat geschreven is door den bekenden kerkelijken statisticus, pater H. A. Krose, S.J.

In dit hoofdstuk is, na een methodische inleiding over de taak, de moeilijkheden en de bronnen van de godsdienstige statistiek, voor elk afzonderlijk staatsgebied op de gehele wereld en voor elk koloniaal gebied der Europese staten, niet slechts het aantal katholieken, doch ook het aantal aanhangers der andere christelijke godsdiensten, van de niet-christelijke godsdiensten en van de godsdienstlozen met de grootst mogelijke nauwkeurigheid voor het jaar 1937 berekend.

Het is niet mogelijk, in een courant de resultaten van dit omvangrijke onderzoek in hun geheel weer te geven en we stellen ons derhalve tevreden, met de publicatie van de cijfers voor de vijf werelddelen en voor de gehele wereld.

De bevolking van EUROPA wordt voor het jaar 1937 op 529.641.000 geschat. Daarvan waren 217.839.000 (41,1%) katholiek; 120.503.000 (22,8%) protestant in de ruimste zin van het woord; 144.521.000 (27,3%) Grieks- of Oosters orthodox; 4.078.000 anders-christelijk (Raskolniken in Rusland, aanhangers van de Tsjecho-Slowaakse kerk, Mariavieten, oudkatholieken, enz.) (0.8%); 10.262.000 Joden (1,9%); 10.423.000 Mohammedanen (1,9%) en 22.015.000 (4,2%) godsdienstloos.

Van de 1.163.276.000 bewoners van AZIË waren er 22.195.000 (1,9%) katholiek; 6.302.000 (0,5%) protestant; 16.204.000 (1,4%) orthodox; 1.165.000 (0,1%) andere christenen; in totaal 45.835.000 (3,9%) christenen, 860.000 Joden, 227.113.000 Mohammedanen, 252.150.000 Hindoeisten, 180.550.000 Boeddhisten, 18.500.000 Sjintoïsten, 393.000.000 aanhangers van het O.-Aziatische godsdienst systeem in China, 31.925.000 andere heidenen en 13.312.000 godsdienstlozen.

In AUSTRALIË en OCEANIË zijn 10.540.000 inwoners, onder wie 1.823.000 (17,2%) katholieken; 6.335.000 protestanten (60,1%); 33.000 Joden; 5.000 Mohammedanen; 250.000 Boeddhisten; 1.200.000 andere heidenen en 394.000 godsdienstlozen.

AFRIKA telde in 1937 rond 151.416.000 inwoners, onder wie 8.899.000 (5,9%) katholieken; 6.200.000 (4,1%) protestanten; 130.000 orthodoxen; 3.905.000 andere christenen: in totaal 19.134.000 12,6%) christenen: in totaal 19.134.000 (12,6%) christenen; 715.000 Joden; 58.544.000 Mohammedanen; 280.000 Hindoeisten; 30.000 Boeddhisten; 72.590.000 andere heidenen; 123.000 godsdienstlozen en personen, die geen opgave deden van hun godsdienst.

De bevolking van AMERIKA telde in 1937 rond 267.815.000 millioen zielen, onder wie 147.521.000 (51,1%) katholieken; 62.528.000 (23,4%) protestanten; 450.000 (0,2%) orthodoxen; 200.000 andere christenen: in totaal 210.699.000 (78,3%) christenen; 5.021.000 Joden; 92.000 Mohammedanen; 32.000 Hindoeisten; 160.000 Boeddhisten; 300.000 Sjintoïsten; 10.113.000 andere heidenen; 41.398.000 godsdienstlozen en personen, die geen opgave deden van hun godsdienst.

De gehele bevolking der aarde telde in 1937: 2.122.688.000 zielen, van wie 398.277.000 (18,8%) katholiek; 201.868.000 (9,5%) protestant; 161.305.000 (7,4%) orthodox; 9.348.000 (0,5%) andere christenen, in totaal 770.798.000 (36,4%) christenen, dus ruim een derde van de gehele mensheid.

Het aantal Joden bedraagt in totaal 16.891.000 (0,8%), dat der Mohammedanen 296.177.000 (14,9%), der Hindoeisten 252.462.000 (11,9%), der Boeddhisten 180.990.000 (8,5%) der Sjintoïsten 18.800.000 (0,9%).

De onder de aanduiding „Oost-Aziatische godsdiensten" ondergebrachte Confucianen, aanhangers van de voorvaderen-verering, Taoïsten, enz., tellen 393.000.000 (18,5%) aanhangers.

Het aantal andere heidenen bedraagt 115.828.000 (5,4%), dat der godsdienstlozen 77.742.000 (3,6%).

De Kath. Kerk is met 398 en een kwart millioen de grootste van alle kerkelijke gemeenschappen. Daar het aantal katholieken tegenwoordig jaarlijks met gemiddeld 3 tot 4 millioen stijgt, zullen zij in 1939 het getal van 400 millioen reeds overschreden hebben. De Katholieke Kerk is van alle godsdiensten ook de enige uniform georganiseerde godsdienstgemeenschap, welker leden allen hetzelfde geloof belijden en den Paus als Opperhoofd erkennen.

NEDERLAND.

DE DEBACLE VAN MENDELSSOHN ALIAS DR. MANNHEIMER.

Het is wel bedroevend hoe Nederlanders van naam zich hebben ingelaten met de zwendel, waarin door het faillisement van Mendelssohn klaarheid gekomen is. We weten hoe bankiers van naam als directeuren van Nederlandse en Amsterdamse bank in deze affaire zijn genoemd.

In de Eerste Kamer maakte de Hr. Pollema, heel ad rem hierover de opmerking, dat de bankiers, die nu ach en wee roepen over de stijging van onze staatsschuld, mede verantwoordelijk zijn, dat wij na 1918 aan het buitenland een bedrag van ruim 3 milliard hebben verspeeld, dat voor ons nationaal bezit verloren is. Daarover zwijgen deze heren. Maar als er geld uitgegeven moet worden voor de bestrijding van de werkloosheid, voor beter onderwijs, voor hulp aan grote gezinnen, geld dat in ons land blijft en waardoor dus het nationaal vermogen niet armer wordt, dan schreeuwen deze zelfde heren moord en brand over dergelijke financiële avonturierspolitiek. Kan er uit deze Kamer, zo vroeg de christ. hist. senator spottend, een adres uitgaan aan de 9 mannen (Mr. Trip) c.s., om voortaan in hun beleggingspolitiek een minder financiële avonturierspolitiek te volgen?

Maar over dergelijke geldverspillingen zwijgt de lib. pers in allerlei toonaarden. Maar de kath. staatslieden, dat zijn de potverteerders van het nationale vermogen.

Nog meer namen lezen we in het volgende, wat we uit ons Noorden knippen:

Het tweede bedrijf in de débâcle Mendelssohn is thans afgesloten, inzoverre de overgrote meerderheid van crediteuren gestemd heeft voor de verlenging van surséance aan Mendelssohn & Co.

In ter zake kundige kringen twijfelde reeds lang niemand er aan, dat crediteuren vóór zouden stemmen, omdat, wanneer dit niet zou zijn geschied, zulks tot faillissement der firma zou hebben geleid, hetgeen voor de crediteuren de meest nadelige gevolgen zou hebben gehad. Krachtens onze Faillissementswet art. 58 toch zijn crediteuren verplicht, binnen de termijn van één maand na het begin der insolventie, het onderpand te executeren.

Inmiddels kan uit de cijfer-gegevens, welke thans bekend zijn geworden, reeds een indruk worden verkregen van de verliezen, welke thans als vaststaand kunnen worden aangenomen. Liet de staat van activa en passiva, opgemaakt op 14 Aug. een tekort zien van ruim f 5 millioen, die per 31 Oct. j.l. vertoont reeds een tekort van niet minder dan f 40½ millioen.

Het accountantsrapport is eenvoudig vernietigend voor het beheer van deze bank, waarvan Dr. Mannheimer president-directeur was en o.m. een zoon van den Amsterdamsen burgemeester, directeur.

Vooral t.a.v. de Franse schatkistbiljetten is roekeloos gespeculeerd, met als gevolg, dat voor tientallen millioenen aan Ned. geld verspeeld is aan het buitenland.

Voor de activa die **het meest zijn** gedaald, trekken er twee door hun bijzonder sterke daling de aandacht, **t.w. de posten: buitenlands schatkist**papier op termijn terug te nemen en effecten.

Eerstgenoemd actief beliep in Aug. j.l. nog ca. 64 millioen gulden, en per 31 Oct. nog slechts 8 millioen gulden, een daling derhalve van 54 millioen gulden.

De vermindering van de post „effecten" van f 128½ millioen tot f 47 millioen, zal men in hetzelfde licht moeten zien.

Curatoren en accountants verklaren dan ook, dat het verlies belangrijk hoger zal zijn dan de 40 millioen, welke nu reeds vast staat. Commissarissen, die mede verantwoordelijk zijn voor dit beheer, waren Dr. C. J. K. van Aalst (overleden op 25 October l.l.); Dr. R. van Sydow; Staatsraad Mr. J. Limburg en Jhr. M. B. C. de Jonge, oud-gouverneur-generaal van Ned.-Indië.

DR. COLIJN CONTRA DE KATHOLIEKEN.

We knippen dit kopje uit een reeks welke de kameroverzichtschrijver van Ons Noorden, plaatste in een kamerverslag over de eerste kamerzitting, waar de pas afgetreden minister-president Dr. Colijn als de nieuwe leider der anti-rev. oppositie, het nieuwe Kabinet zou te lijf gaan.

Het is geen usance, aldus lezen we in dit overzicht, in ons parlementair leven — en maar gelukkig ook—, dat een pas afgetreden minister in het parlement plaats neemt om zijn opvolger te gaan becritiseren. Dr. Colijn heeft zich echter aan deze traditie onttrokken en zo ging het gerucht, dat hij bij het eerste treffen tussen de Kamer en de Regering, het woord zou voeren. Deze sensatie was in staat geweest, de beide tribunes van de Senaat geheel te doen bezetten en zelfs vele leden van de Tweede Kamer waren de saaie debatten over de begroting van Sociale Zaken ontvlucht, om dit politieke evenement mee te maken. Wie intussen bijzondere sensaties daarvan heeft verwacht, is zeker teleurgesteld. De rede vermeed alle markante punten, die in de laatste dagen een onderwerp van scherpe critiek op den anti-rev. leider hadden uitgemaakt en was overigens ook zeer mat van toon. Toch had de spreker, die Dr. Colijn was voorgegaan, letterlijk niets verzuimd om Dr. Colijn uit zijn tent te lokken. Scherp had deze Dr. Colijn aangevallen vanwege zijn Telegraaf-interview, waarin hij wantrouwen trachtte te zaaien tegen dit Kabinet. Maar Dr. Colijn zweeg over deze voor hem zo pijnlijke kwestie in alle talen. Over het beruchte commissariaat, waarover de soc. spreker ook enkele hatelijke opmerkingen had gemaakt, zweeg de heer Colijn. Hij achtte het niet nodig, deze daad, die zoveel critiek in alle kringen had uitgelokt, te verdedigen. Bepaald mild was de heer Colijn ook tegenover dit Kabinet, veel milder bijv. dan de heren Schouten en de Wilde. Heel voorzichtig deelde hij mede, dat velen in zijn partij **bezwaar hadden tegen het op**treden van een sociaal democraat als minister, maar hij zelf had daartegen, vooral sinds 1 September, **geen bezwaar.** Het program van dit Kabinet was z.i. gelijk aan het Juli-Kabinet Colijn, zo kregen we te horen, maar dat deze woorden erg veel geloof vonden, zal de heer Colijn zelf niet verwacht hebben. Maar zo mild hij was tegenover het Kabinet en zelfs tegenover de sociaal democraten, zo scherp en onvriendelijk was hij tegenover de Katholieken. In hen ziet hij de bewerkers van zijn politieke val, ze zijn de oorzaak, dat hij in de regering niet meer de leiding heeft, maar mokkend moet berusten, dat in dit gewichtig tijdsbestek hij, de grote man, de rol moet vervullen **van den stuurman** aan de wal. Dat zit Dr. Colijn heel hoog en vandaar dat de katholieken weer heel wat van hem te slikken kregen. Zelfs het verwijt, dat zij, na de aanneming van de motie-Deckers, niet bereid waren geweest, de consequenties van hun optreden te aanvaarden. Hoe weet ge dat? vroeg de heer van Lanschot, die dit overigens met nadruk ontkende. Trouwens ook Dr. Deckers aan de overzijde had met nadruk verklaard, dat de katholieken zo nodig wel bereid waren geweest een Kabinet te vormen met sociaal- en vrijz.-democraten. Dr. Colijn, die als het ware Dr. Deckers beschuldigde een leugenaar te zijn, had toch zeker voor zijn bewering de stukken op tafel moeten brengen. Maar hoewel met nadruk daartoe gesommeerd door Mr. van Lanschot, bleef de heer Colijn ook bij repliek daartoe in gebreke. Maar trok haar ook niet in.

Van een staatsman als Dr. Colijn had men toch een andere houding mogen verwachten.

Donderdagmiddag kwam hij met de bewering, dat bij de bron de katholieken en anti-rev. het eens waren, maar uit de bron liepen de lijnen naar de peripherie en daar waren geen aanknopingspunten meer te vinden. Maar is dit niet de schuld van Dr. Colijn, die zelf verklaarde, dat hij aan peripherie wel kon samenwerken met een vrijzinnig man als Mr. Oud, maar niet met de katholieken? Hij had naast Mr. Oud ook nog kunnen noemen de leiders van de conservatieve lib. bladen als N. R. Crt. en Telegraaf. Veel verhelderd heeft dit debat met Dr. Colijn dan ook niet gewerkt. Maar zolang Dr. Colijn de leider is van de anti-rev. partij, moeten we maar niet te veel aandringen op een herstel der rechtse samenwerking. Dat zou alleen maar weer heel spoedig tot nieuwe desillusies leiden.

EMMASTAD.

SPORTCLUB „ASIENTO".

Basket-ball.

Daar bij voldoende animo binnenkort zal worden overgegaan tot de oprichting van een Basketball afdeling, worden zij, die zich hiervoor nog wensen op te geven, verzocht dit zo spoedig mogelijk te doen bij den heer E. J. H. Klein Nagelvoort Afd. CA, of Julianadorp 35a. De aandacht wordt er nog even op gevestigd dat wedstrijden ten allen tijde 's avonds op de verlichte tennisbaan zullen worden gespeeld, terwijl ook altijd 's avonds geoefend zal worden.

Het Bestuur.

MAILVERZENDING NAAR HOLLAND.

Donderdag 11 Januari, gelegenheid tot verzending van mail naar Holland per s.s. „MARS".

Mailsluiting gele bus Dam Negropont 10.30.

Mailsluiting Postkantoor Willemstad 12 uur.

ARUBA.

INZEGENING VAN DE NIEUWE SCHOLEN TE DE NOORD EN SANTA CRUZ.

Bij de aanvang van het nieuwe jaar zijn de nieuwe scholen te de Noord en Santa Cruz door de Zeer Eerw. Heren Pastoors van de respectievelijke parochies ingezegend. De inzegening [illegible] enigszins feestelijk tintje, daar met de inzegening tevens de officiële overdracht plaats had van de nieuwe St. Jozefschool aan de Eerw. Freres.

Onder de aanwezigen bemerkten wij bij beide gelegenheden op: den WelEd. Gestr. Heer Gezaghebber I. Wagemaker, de Arubaanse leden van de Koloniale Staten, Landraad Dussenbroek, de Zeer Eerw. Heren Pastoors, de Eerw. Freres en de Eerw. Zusters.

Na de kerkelijke inzegening, die opgeluisterd werd door het dameskoor van de Parochie, bezichtigden de genodigden de nieuwe gebouwen.

Op de Noord werd de toespraak van den heer Pastoor beantwoord door enkele hartelijke, zeer waarderende woorden van den WelEd. Gestr. Heer Gezaghebber.

Op Santa Cruz richtte Pastoor Meesters enige welgemeende woorden van dank tot de Eerw. Zusters, waarin hij haar dank bracht voor al de moeite, zorgen en offerliefde, die ze zich getroost hebben voor de jeugd van Santa Cruz. Zijn Eerwaarde sprak er zijn voldoening over uit, dat de Freres de zware taak van de Zusters konden verlichten en daarom heette hij hen namens al zijn parochianen hartelijk welkom.

Na deze sympathieke woorden sprak Landraad Dr. Dussenbroek in naam van den WelEd. Gestr. Heer Wagenmaker, er zijn vreugde over uit, dat het werk van de mannelijke opvoeding nu ook in de handen van de Eerw. Freres kwam.

Hij stelde echter tevens de vraag of er thans wel grond was tot buitengewone blijdschap met de nieuwe scholen. Natuurlijk is de opening van de nieuwe gebouwen een vooruitgang, maar toch zou, indien de middelen en de leerkrachten hiervoor waren, nog meer dan nu naar gestreefd kunnen worden om de zelfstandigheid van het kind te kunnen aanwakkeren.

Hieruit zou dan later de zelfwerkzaamheid van het kind volgen. Hiertoe is echter nodig, dat een nieuwe samenwerking tussen school en gezin bestaat, waardoor de kinderen in de schoot van het gezin hun zelfwerkzaamheid kunnen ontwikkelen, waardoor het huisgezin een hechte familieband wordt die allen rond de tafel geschaard houdt, een machtig middel bij de zo nodig krachtdadige bestrijding van het drankmisbruik.

Landraad Dussenbroek wees er op, dat thans, nu men aan het werk tijgt, met nieuwe scholen, nieuw personeel en nieuw materiaal, de verwachting gekoesterd mag en moet worden, dat het schitterend werk, door de Zusters hier door de jaren heen volbracht, op succesvolle wijze voortgezet zal worden.

Hij eindigde met de wens dat de verandering een stap zou betekenen in de goede richting voor de jeugd van Santa Cruz.

„Vooruitgang in de goede richting is het in zoverre „zeker", aldus Frere Directeur Eugene, „dat door uitbreiding van personeel, het onderwijs volledig behartigd kan worden". Echter beschouwde Zijn Eerw. het als een zware opdracht, gelijke tred te houden met de algemeen bekende, alles opofferende toewijding van de Eerw. Zusters. Maar steunend op de hulp van boven, zouden de Freres zich aan hun nieuwe taak zetten met al hun energie en idealisme om zich te geven, volledig aan wat het Arubiaanse volk verwacht: De ontwikkeling en de opvoeding van de kinderen.

Daarna dankte spreker den WelEd. Gestr. Heer Wagenmaker voor zijn steun, die hij het onderwijs meermalen toonde in woord en daad, en de Zeer Eerw. Heren Geestelijken voor hun grote hulpvaardigheid.

Hij eindigde zijn toespraak met een zeer speciaal dankwoord gericht tot de Eerw. Zusters, die met wegcijfering van zichzelf, gelegen of ongelegen, steeds klaar staan met haar hulp.

Tenslotte zeide Statenlid Dr. J. J. Arends volle vertrouwen te hebben in de toekomst. Immers, zij die nu het werk in handen nemen, hebben de te verwachten moeilijkheden doorzien en overwogen, en toen reeds nu kijk te hebben op de leermiddelen om ze te overwinnen.

CURACAO.

EEN FRISSE WANDELING.

Vlak achter Scharloo, in de buurt van de Grote Werf, ligt een heel aardig stukje van het welvarende Curaçao.

Het is werkelijk een genot boven op die berg daar rond te wandelen. Aan de ene kant heeft men een prachtig zicht op het Schottegat en Parera en aan de andere kant kijk men over de huizenzee van Otrabanda en Punda.

Men waait daar heerlijk uit; geestelijk en lichamelijk uitgerust daalt men de berg af naar Scharloo toe.

En het is goed dat men uitgerust is, want nu komt een tocht vol vermoeienissen en gevaren. Allereerst moet men kans zien onbesmeurd door een complete vuilnisbelt heen te worstelen. Zelfs de hier op dit hoge gedeelte krachtige wind slaagt er niet in de rotte stank te verdrijven. Wat moet het wel zijn op het heetst van de dag?

Wanneer men door deze zeldzaam vieze rommel van potten en pannen, uitwerpselen, en niet te beschrijven [illegible] heen is gekomen, geeft men voor zich de villawijk van Willemstad; van de stad, welke er in geslaagd is in de Caraibische Zee de naam hoog te houden van de Nederlandse zindelijkheid en de spreekwoordelijke „Hollandse netheid".

Amerikaanse toeristen, gaat dat zien, waar de Hollander komt, daar is een boender, een bezem en water.

Willemstad is een nette, keurige stad. En ze geloven het en wij hebben het ook geloofd en heel velen die hier op Curaçao wonen, geloven het ook nóg. Maar de werkelijkheid is anders.

Gaat eens kijken naar deze villawijk (er zijn er nog méér) en brengt een bezoek aan de voortuinen, de luchttuinen aan het Schottegat.

Meer dan schande is het, dat zulke toestanden al zo lang hebben kunnen bestaan. Dat het rijke Curaçao geen middelen heeft weten te vinden, om deze vervuiling tegen te gaan.

Heus, laten we maar niet bluffen met onze netheid, want het zit toch maar aan de buitenkant.

Eén troost is echter, dat we steeds een sluitende begroting hebben en dat we belangrijke bedragen af kunnen zonderen voor het pensioenfonds. We hebben, God-dank, geen materiële schuld en wie bemoeit zich nu met een morele schuld?

Enfin, we staan dan voor de villawijk van houten krotten en op elkander geslagen lege olieblikken. U ziet, dat de bevolking toch ook wel van de olie profiteert. Het zijn kleine villatjes, ze schijnen werkelijk benauwd te zijn, te veel plaats in te nemen.

Och, heel veel plaats heeft de familie ook niet nodig. De was wordt meestal buiten afgewerkt en de kinderen vermaken zich in de speciaal bijgehouden tuinen!

Schots en scheef staat hok naast hok aaneengerijd, getuigenis af te leggen van de welvaart harer bewoners.

De doorgangen tussen dit stukje Willemstad, zijn van een dusdanig gehalte, dat men blij is, zonder enkelbreken Scharloo bereikt te hebben.

Men maakt zich de laatste tijd weder en terecht bezorgd over het eventueel weggaan van het olie-bedrijf.

Men vraagt zich nu werkelijk af, als dit zou gebeuren en men de balans zou moeten opmaken van wat die voorbije welvaart op Curaçao gebracht had, wat zou er dan overblijven voor de bevolking.

Zeker, men zou kunnen wijzen op de goede wegen, op moderne gouvernementskantoren, op een pensioenfonds, op belangrijke fortificaties, op formidabele kanonnen, etc. etc.

Maar wat zou er zijn voor de bevolking? Dezelfde krotten, dezelfde hygiënische toestanden van vóór de olie! Natuurlijk, er zijn voor het volk ook verbeteringen gebracht. We willen niet onrechtvaardig zijn. Maar hebben we genoeg gedaan? Zullen we ná de olieperiode blijven zitten met toestanden van vóór die tijd? Neen, dat moet niet.

Het Bestuur moet hier niet langer wachten. Het wordt slapper op Curaçao.

Welnu, heb de moed het woningvraagstuk met alles wat er aan vast zit aan te pakken.

Wacht niet uit al te grote voorzichtigheid.

Schept werkverruiming en laat het volk ondervindelijk iets merken van onze welvaart!

FEEST OP SAN MATEO

Afgelopen Zondag is, zoals vanouds, het feest van de H. Familie met groten luister gevierd in de parochiekerk van San Mateo. Monseigneur pontificeerde zowel om 9 uur de plechtige H. Mis als 's avonds het solemneel lof. Bij de plechtigheden werd Monseigneur geassiteerd door de parochiegeestelijken en de Fraters van het St. Thomascollege. Talrijke gelovigen volgden met grote aandacht en devotie de schone liturgie en de prachtige zang. 'n Apart woord van lof verdient zeker het zangkoor, hetwelk inlandse composities op verdienstelijke wijze uitvoerde onder de eminente leiding van haar directeur, pater Buhrs. Het was in zijn geheel weder 'n schoon parochiefeest op San Mateo.

RESERVEFONDS.

In publicatieblad No 144 is verschenen de landsverordening van den 29 sten December 1939, waarbij wordt ingesteld een fonds voor bestrijding van uitgaven, welke rechtstreeks verband houden met de buitengewone tijdsomstandigheden, voorzover deze uitgaven niet uit de gewone middelen kunnen worden bestreden.

We lezen daarin o. a.:

Er wordt ingesteld een fonds voor bestrijding van uitgaven, welke rechtstreeks verband houden met de buitengewone tijdsomstandigheden, voorzover deze uitgaven niet uit de gewone middelen kunnen worden bestreden.

Ten bate van het fonds worden geboekt:

a. een bedrag ad f 1.000.000,—, aan het fonds uit te keren ten laste van dienstjaar 1939;

b. andere bedragen op de begroting van volgende jaren daarvoor uitgetrokken.

Uit de ten bate van het fonds geboekte bedragen worden uitkeringen gedaan ten bate van de middelen der Curaçaose Begroting voor het jaar 1940 en de volgende jaren ter bestrijding, van rechtstreeks met de buitengewone tijdsomstandigheden verband houdende uitgaven, welke niet uit de gewone middelen kunnen worden bestreden. De uitgaven, welke door deze uitkeringen worden gedekt, worden uitdrukkelijk in de begrotingen aangewezen.

Zodra de huidige bijzondere tijdsomstandigheden hebben opgehouden te bestaan, wordt het fonds opgeheven. De alsdan in het fonds resterende gelden worden gebracht ten bate van de middelen van het jaar, waarin de opheffing plaats vindt.

DE OPRICHTING VAN EEN R. K. MILITAIR TEHUIS.

Enige tijd geleden besloot de Militaire Vereniging, St. Christophorus, tot het oprichten van een Militair Tehuis, met het doel de militairen in hun vrije tijd een gezellig milieu te scheppen.

Het Bestuur van St. Christophorus heeft niet stil gezeten en begin Februari kan men verwachten, dat Curaçao beschikken zal over een gelegenheid, waar de militairen zich nu eens echt gezellig kunnen amuseren.

Men heeft een huis gehuurd op Pietermaai met de inrichting waarvan men nu druk bezig is. Het is een kolossale ruimte, waarvan men wel wat te maken valt. Aan de voorkant is een groot balcon, waarvan men een gezellig zitje zal maken. Vervolgens komt een grote zaal, welke plaats zal bieden aan ongeveer vijftig personen. Dan heeft men nog een zaal met een biljart en een ping-pong tafel; een bibliotheekzaal met een apart balcon.

De bovenverdieping wil men zodanig verbouwen, dat er voor de militairen gelegenheid zal bestaan, daar een of twee nachten te kunnen slapen, als ze langer verlof hebben. Er worden vier douches, etc., gebouwd.

Er is op gerekend, dat er zeker wel een honderd a honderd vijftig man tegelijk in het huis aanwezig kunnen zijn, terwijl men slaapgelegenheid maakt voor ongeveer twaalf personen.

De bedoeling van de inrichting is nu juist niet om geheel een huiselijk milieu te scheppen; men wil meer een gezellige societeit maken. Alles zal gedaan worden om het de militairen zo prettig mogelijk te maken.

Het moet het middelpunt gaan vormen, waarheen men zich na afloop van dienst spoedt, omdat het daar zo prettig, zo echt gezellig is. De beheerder beloofde zijn beste beentje voor te zetten en vertelde mij in het geheim, dat hij heel bijzondere recepten had voor lekkere hapjes.

Zoals ik hierboven schreef, is men bezig met de inrichting en hoopt men Februari te beginnen. Dat beginnen hangt echter niet geheel en al van het bestuur af. Om geheel klaar te komen, moet men een beroep doen op de liefdadigheid van de Curaçaose bevolking.

Dit heeft men alreeds gedaan door het sturen van circulaires, doch het bestuur wil iedereen nogmaals en dringend verzoeken toch de helpende hand te willen uitsteken. Er is nog zo heel veel nodig. Wij geloven niet, dat het nog nodig is de noodzakelijkheid van zulk een R.K. Militair Tehuis aan te tonen. Evenmin zal het nodig zijn U er van te overtuigen, dat onze militairen toch wel een zeker recht hebben op onze medewerking. Zij moeten zo heel veel opofferen, ver van huis, ver van hun familie. Hun leven gaat waarachtig toch niet over rozen.

Laten we nu niet de beursen gesloten houden, laten we royaal zijn. Geeft met milde hand. Iedere gift, ook de kleinste, zal dankbaar aanvaard worden.

U doet een goed werk en helpt de militairen in hun moeilijkheden. Want we moeten ons niet alleen blind staren op de gezelligheid, welke men geven wil, maar we moeten vooral voor ogen houden het doel, welke achter dit alles zit n.l. het moreel van de R.K. Militair ongeschokt te bewaren.

Er wordt in deze tijd veel gevraagd, maar laat U daarom niet afschrikken. Duizenden in Europa hebben alles verloren. Wij bezitten nog alles; laten wij onze dankbaarheid tonen door goed te zijn voor anderen. Geeft voor dit schone doel.

Men kan zijn gaven sturen aan de volgende adressen:

Kapt. Th. van Erp. W. Indische Compagniestraat 14.

Luit. Adj. E. v.d. Laarschot, Fort Amsterdam 17.

Mr. Weber, Hoogstraat.

Mr. H. A. Keuls, Kantoor Handelskade

Pater J. B. van der Meer O.P. Pastorie St. Anna.

LIEFDES- EN TOVERDRANKEN.

Ze waren reeds in de Oudheid bekend, de liefdes- en toverdranken die, onder geheimzinnige omstandigheden gebrouwen, een wonderbaarlijke kracht zouden moeten bezitten. Het is thans niet meer na te gaan, of deze dranken inderdaad de toverkracht bezaten, die men er aan toeschreef. Ze komen echter voor in de oude verhalen van bijna ieder volk. Misschien, dat een enkele keer het brouwsel inderdaad de gewenste uitwerking had; maar dan zijn wij, nuchtere moderne mensen, toch geneigd deze uitwerking toe te schrijven aan het toeval.

De drankjes dienden voor alles. De zogenaamde liefdesdranken zouden in staat zijn de liefde bij een ander op te wekken voor de(n) geen, die het drankje gaf. Andere toverbrouwsels waren toen koortswerend, verjongend en dodend. Nu weet men tegenwoordig wel, dat bij de koortswerende drankjes wel degelijk zeer goede waren. In de 17e eeuw bijvoorbeeld bezat een zekere Robert Talbor een geheim drankje tegen malaria-koortsen, dat hij „arcanum" noemde. Zowel in Engeland als Frankrijk en Spanje genas hij vele hooggeplaatste persoonlijkheden.

Dit drankje was niets anders dan een aftreksel van kinabast. Voor ons is het dus vanzelfsprekend, dat Talbor zoveel succes had met dit middel. Ook thans geldt kinine, het product uit de kinabast, nog als het beste geneesmiddel tegen malaria. De Malaria Commissie van de Volkenbond beveelt het gebruik van kinine als voorbehoedend en geneesmiddel aan; als prophylaxis, 400 milligram kinine per dag gedurende het malaria-seizoen en 1 gram tot 1,3 gram kinine per dag gedurende 5 tot 7 dagen als geneesmiddel. Op bladzijde 125 van haar verslag (Engelse edition), verschenen in 1938, merkt deze Malaria Commissie terecht op, dat onder de antimalariamiddelen, kinine nog steeds de eerste plaats inneemt op grond van haar betrouwbare werking en bijna volkomen afwezigheid van giftigheid, benevens de zeer verbreide kennis van haar gebruik en dosering.

Het is natuurlijk mogelijk, dat onze voorvaderen, die veel van kruiden en planten wisten, op de hoogte waren van de uitwerking der verschillende plantaardige producten, waardoor de daaruit toebereide brouwsels inderdaad geheimzinnige krachten bezaten. Maar zolang wij, uit opgravingen of oude geschriften, niets zekers weten, kunnen we de verhalen over liefdes- en toverdranken beter beschouwen als behorend tot het rijk der fabelen.
M. Ned. No. 245.

WAARSCHUWING

De Koloniaal Ontvanger op Curaçao waarschuwt hierbij de gezamenlijke belastingschuldigen wegens Grond/Gebruiks belasting over 1939, dat het vier vierde gedeelte van genoemde belasting invorderbaar is geworden op den 30n Dec. 1939 en verzoekt hen, ieder voor zoveel hem betreft, de betaling daarvan te zijnen kantore te doen.

Curaçao, den 8n Jan. 1940

De Koloniaal Ontvanger.

Afdeeling Curaçao van het Nederlansche Roode Kruis.

Oproeping.

De personen, die zich opgaven voor deelname aan de nieuwe opleiding voor de transport-colonne, worden verzocht, op Donderdag 11 Januari a.s. des avonds om half acht in het oefenlokaal in het voormalige Quarantaine gebouw alhier aanwezig te zijn.

De sectie-commandant.

Vele zogenaamde „vrijen" dragen om hun polsen de rinkelende slavenketenen van ontkerstenend wereldbarbarisme.

Wie tot de beschaafde wereld wil behoren, moet er de wetten van onderhouden.

Wees onomkoopbaar, acht u zelf te goed, om voor eigen tijdelijk voordeel de rechte weg te verlaten.

Wantrouw alle woorden, die de handlangers uwer ijdelheid of de uitzenders uwer overgevoeligheid zijn.

Ruzies zouden niet lang duren, als het ongelijk aan één kant was.

Wie zich niet geneert, geneert anderen.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs & Nieuwsb.

De onlangs te Den Haag voor Indië ingevoerde telegrambrieven kunnen thans ook met Paramaribo en andere bestemmingen te Suriname gewisseld worden.

(Wanneer volgt Curaçao? Red. Am)

In verband met de vorst waren alle wedstrijden van de K.N.V.B. te Den Haag afgelast. Het dooide echter Zondag, terwijl er een lichte motregen viel. Toch vonden verschillende schaatswedstrijden doorgang, terwijl te Loosdrecht het Prinselijk Paar gedurende een uur heeft gereden. Te Bergen heeft men het schaatskampioenschap voor Noord Holland verreden, dat gewonnen werd door Zwanenburg, als twee kwam Hawewotte aan.

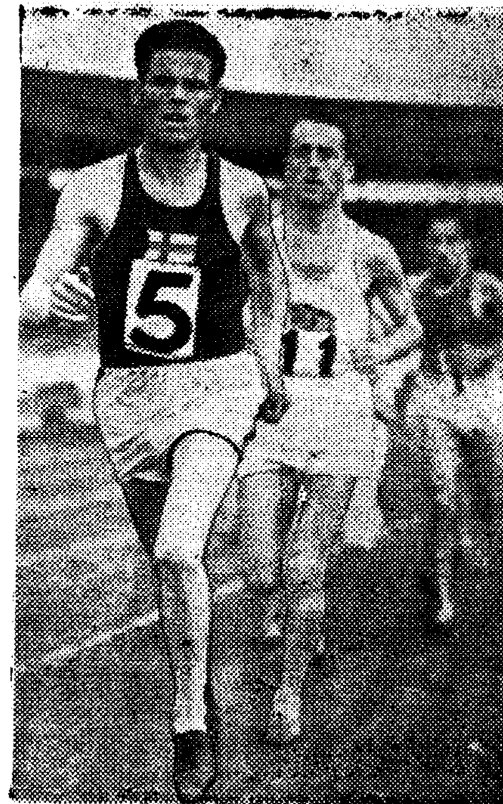
Keres won te Den Haag de negende schaakpartij tegen Euwe. De stand is Keres 4 Euwe 4.

De Daily Telegraph correspondent te Amsterdam, meldt uit betrouwbare Duitse bronnen vernomen te hebben, dat het Duitse hoofdkwartier thans veertig mijl van de Nederlandse grens verwijderd ligt en wel te Recklinghausen in West Duitsland. Volgens deze correspondent zouden de Duitsers wederom boze plannen ten aanzien van Holland in het schild voeren.

Over een paar weken, zo voorspelt deze correspondent kan men er op rekenen, dat Holland wederom in een paniekstemming zal verkeren; daar de dreiging dan minstens zo voelbaar zal zijn als in November; de correspondent vervolgt zijn verhaal met de mededeling, dat in de nabijheid van de Hollandse grens zware kannonen zouden zijn opgesteld, die zwaar genoeg zijn om vanaf de grens Utrecht te bombarderen, terwijl op verschillende punten langs de Hollandse grens nieuwe vliegvelden in voorbereiding zijn.

GENERAAL VELDMAARSCHALK VON MACKENZEN.
Een van Duitsland's grootste veldheren uit de oorlog 1914—'18, die 6 Dec. l.l. 90 jaar werd.

De Finse renner Taisto Mäki heeft voor onbepaalde tijd vrijstelling van dienst gekregen, om een propagandatocht voor Finse sport te maken in U.S.A.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen

van

„De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD UITSLAGEN

Jong Curaçao — D.C.C. 5—0.
Hiermede is Jong Curaçao de winnaar van de Zilveren Bal.

WEDSTRIJD PROGRAMMA

MUNDO — NOBO

VRIENDSCHAPPELIJKE WEDSTRIJDEN.

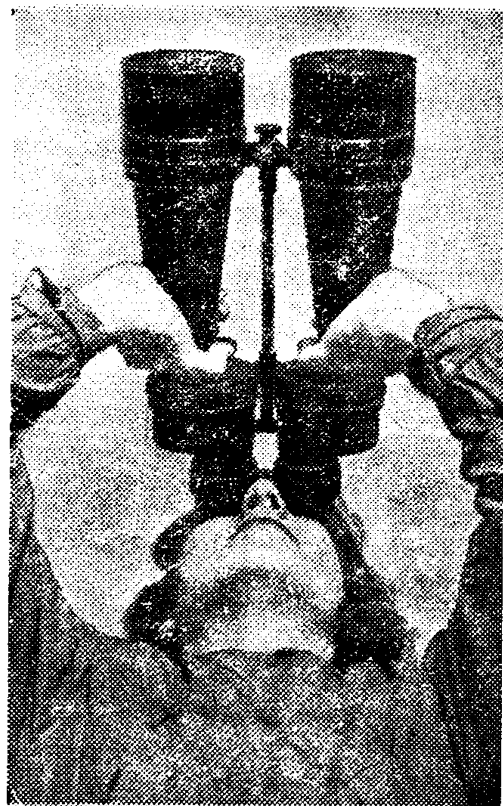
14 Jan. 1940: A-klasse	S.U.B.T. 1 — R.C.C. 1 (Brakke)
21 Jan. 1940: All Surinaamse team	— Combinatie R.C.C.-Jong Holland. (Visser)
21 Jan. 1940: B-klasse	Sparta — Jong Curaçao (B. L. Dijk) *
28 Jan. 1940: A-klasse	Jong Holland 1 — Volharding 1 (Oehlers)

De met % aangegeven wedstrijden beginnen om 9 uur v.m.
De met * aangegeven wedstrijden beginnen om 2.30 uur .m. precies.
De andere wedstrijden beginnen om 4 uur n.m. precies.
DUUR VAN ALLE WEDSTRIJDEN 2 × 40 minuten.

Met het oog op de vroeg invallende duisternis worden de verenigingen vriendelijk verzocht op tijd aanwezig te zijn.

Heren Scheidsrechters worden ver:ocht tijdig de competitieleider te berichten, ingeval zij verhinderd zijn. Adres competitieleider: E. Palm, Langestraat 78.

HET BESTUUR.

In Engeland wordt in de optische fabrieken hard gewerkt om een groot aantal zeer sterke verrekijkers ten dienste van leger en vloot.

Op de „Athenia" was de baby Nikola, dochter van de Film-manager Lubitsch. De baby werd met haar nurse gered.

Onderwijsvernieuwing

Indertijd is door de Hr. Rustige in de Staten een rede gehouden over onderwijsvernieuwing, welke zeer zeker nodig is en waarover in de laatste tijd veel gesproken wordt.

De gezonde gedachten welke de Hollandse Minister van Onderwijs Bolkestein daarover heeft, mogen hier zeker een plaats hebben.

In een vergadering van de Vrijzinnige Democratische bond op Zondag 26 November l.l. zeide Minister daarover:

Opgeven van de oude schoolstrijd noodzakelijk.

In de roep om onderwijsvernieuwing zag spr. een beweging van wijde strekking, n.l. dat Nederland van de politieke schoolstrijd verlost werd, van de onzalige strijd tussen het openbaar en het bijzonder onderwijs. Nog steeds is die volledige pacificatie, in feite, niet verkregen. Dat belemmert ook nu een beweging, die zich als onderwijsvernieuwing aandient.

Nodig is daarvoor, dat men het openbaar onderwijs niet langer ziet als een „overkoepeling" van de verschillende richtingen, maar als een eigen richting naast de protestants-christelijke en de katholieke, met wie een leven als gelijkgerechtigden en gelijkbegunstigden nodig en mogelijk is. Die eigen richting der openbare school ziet spreker als een christelijk-humanistische, dat zij „overheidsschool" is, is daarbij iets secundairs.

Trouwens de namen openbaar en bijzonder onderwijs zijn in de tegenwoordige tijd in hoge mate verwarrend.

Practische onderwijshervorming.

Onder onderwijsvernieuwing verstond spr. niet anders dan een practische onderwijshervorming, begrepen als een langzaam voortgaand proces, waarbij echter nu en dan een forse stoot nodig is; een hervorming, waarbij ook nieuwe elementen worden ingebracht, die het inzicht van heden ons aanwijst.

Een eis voor goed onderwijs is: een zo ver, als mogelijk is, gaande individualisatie.

Wie dit, als spr. inziet, betreurt het diep, dat de grenzen van dit mogelijke allereerst bepaald moeten worden door financiële overwegingen.

Het klassikale systeem is reeds op zichzelf, althans op mening punt, met deze individualisatie in strijd; hoeveel te meer, wanneer sprake is van grote, té grote klassen. In deze omstandigheden verdient elke poging steun en toejuiching, die het individuele van de leerlingen naar voren wil doen komen. Daardoor spreekt op duidelijke wijze, hoe de opleiding van onderwijzers en leraren er een moet zijn, die doordrenkt is van de studie van de jonge mens, te veel wordt nog het onderwijs in enig vak, op hogere en lagere scholen, bepaald door een zelfstandig gegroeide en gevormde methodiek en didactiek van dat vak. Het behoort echter in de eerste plaats bepaald te worden door de persoonlijke eisen van de leerling, en waar deze in noodzakelijk klasse-verband moet leven, ook door de doorsneeeisen van de klasseleeftijd.

Het verschil tussen jongens- en meisjes-onderwijs.

Toen spr. zo juist uitsprak, dat in de verscheidenheid der individuen toch ook groepen kunnen opgemerkt worden dat hij allereerst dacht aan de meest voor de hand liggende groepsverdeling, die in mannelijke en vrouwelijke leerlingen. Onderwijs-vernieuwing heeft zich wel in bijzondere mate bezig te houden met de vraag naar het verschil tussen jongens- en meisjesonderwijs. Door de vele voordelen van de coeducatie — de gezamenlijke opvoeding van jongens en meisjes — hebben wij lange tijd de nadelen van de coninstructie — hun gemeenschappelijk onderwijs — over het hoofd gezien. In de moeilijke strijd om voor de meisjes onderwijs te verkrijgen, evenwaardig aan dat der jongens, heeft men zich in de beginne er mede tevreden gesteld als beiderlei onderwijs gelijk was. Dat was begrijpelijk. Maar gelijkwaardigheid behoeft geen gelijkheid te zijn.

Dit geldt voor het lager, maar, ook voor het middelbaar en hoger onderwijs.

Bij het middelbaar onderwijs vindt de afzonderlijke school voor meisjes in de laatste jaren toenemende belangstelling. Voor vele meisjes, die nu onze gymnasia en hogere burgerscholen, tot eigen en anderer schade, onveilig maken, is een haar beter passende plaats te vinden op een afzonderlijke school voor meisjes, waar het onderwijs beter kan rekening houden met het op het concrete aangelegde meisjesintellect en met speciale vrouwelijke gemoedseigenschappen.

Leerstofbeperking voorkome overlading.

Vanzelf komt hier een derde punt ter sprake. Men verwijt het onderwijs, dat het te weinig op de praktijk van het leven gericht is. Dit verwijt treft in deze vorm geuit, meestal uitsluitend het lager onderwijs. Hier ligt de klacht der overlading, die zoveel takken van onderwijs treft, een overlading, die meer nadruk legt op het bezit van parate kennis dan wel op de ontwikkeling van inzicht. Men moet aan de practische school van het leven ook wat, en veel, durven overlaten. Wanneer men ons voorhoudt — en bewijzen er van bijbrengt — dat de leerlingen bij het verlaten der lagere school niet voldoen aan eenvoudige eisen op het gebied van rekenen en Nederl. taal, dan zie ik een roep om daarin verbetering te brengen door de aandacht daarvan op de school niet af te houden door allerlei andere wetenswaardigheden. Deze leerstofbeperking geldt ook de uitgebreid lagere en de middelbare school; op deze laatste alleen te bereiken door het verkleinen van het aantal vakken en door inkrimping van de leerstof van ieder vak.

Wie zich daartoe opmaakt, raakt aan menig heilig huisje. Hij kan dit slechts ondernemen, wanneer hij het besef heeft, de wezenlijke belangen van de leerlingen daarmede te dienen.

Karaktervorming.

Nader ik, door van karaktervorming te gewagen, een nieuw onderdeel der „onderwijsvernieuwing", waarover men spreekt? Inderdaad schijnt dit zo. Een veel naar voren gebracht bezwaar tegen ons hedendaagse onderwijs is, dat men er wel naar kennis streeft, maar niet naar karakter. Daarin kan en mag men zelfs geen afzonderlijk onderwijs geven, het tegengestelde van wat men beoogde, zou men bereiken. Wat wel mogelijk en nodig echter is, is: dat de verschillende onderdelen van het onderwijs, die een school omvat door de stof, die geboden wordt, door de wijze waarop de leerstof wordt aangebracht, dat de onderwijzer of leraar door eigen levenshouding en voorbeeld — door zijn omgang met en behandeling van de leerlingen, in hen die zedelijke eigenschappen wekt en kweekt, die tezamen eens mensen karakter vormen. Vooral het onopzettelijke ga hier voorop.

Niet alleen het intellectuële.

Een der voornaamste eisen, die „onderwijsvernieuwing" stelt, is, dat de school niet alleen op het intellectuele zal gericht zijn. Want vierderlei opvoeding heeft de school te geven: naast de intellectuele, de physieke, de aesthetische en de moreel-religieuse. Vernieuwing van het onderwijs behoort zich met alle vier bezig te houden.

Lichamelijke opvoeding een taak van de school.

In lichamelijke opvoeding, door lichaamsoefening verkregen, schiet de school nog zeer te kort. Hierin naar verbetering te streven, is een eerste plicht.

Geen schooldag zonder een flinke tijd aan dit deel der opvoeding gegeven.

Het aesthetische in het onderwijs.

Wie over het aesthetische in het onderwijs spreekt, vindt meestal een beleefd welwillend gehoor, dat zich echter onmiddellijk daarna tot zijns inziens belangrijker zaken keert; men acht dit goed voor kunstenaars in de dop, of voor de aanstellers, die dit menen te zijn.

Nodig is ook hier, dat bij de opleiding van onderwijzers en leraren wordt begonnen.

Het is een klacht ook tegenover het onderwijs, vooral het voortgezet onderwijs, dat de Ned. kunst en kunstenaar in zulke moeilijke omstandigheden verkeert.

Tot schade van deze zelf, maar ook van de kinderen van ons volk.

De moreel-religieuze opvoeding.

Spr. noemde ten slotte ook de moreel-religieuze opvoeding, waarop een echte „onderwijsvernieuwing" heeft acht te slaan. De openbare school nadert hier een moeilijk punt; de bijzondere school, uit de behoeften ener bepaalde religieuze opvoeding bij het onderwijs ontstaan, beweegt zich in deze veel vrijer. Vast staat echter, dat de openbare school van heden zich meer en meer begint los te maken van het negentiend-eeuwse positivisme en de waarde der religie en de daarop steunende moraal in het menselijk leven, en dus ook haar betekenis voor het onderwijs erkent. Het is hier echter nog een onzeker zoeken naar vormgeving van deze gedachte.

Vrijheid voor ernstige initiatieven.

Twee voorwaarden van onderwijsvernieuwing acht spr. tenslotte nog gewenst. Ze zijn wel van zeer verschillende aard. De eerste is, dat het onderwijs moet kunnen beschikken over een voldoende mate van vrijheid om, onder ernstig toezicht van de organen, die de Staat hiervoor heeft, eigen nieuwe wegen te kunnen inslaan, die een bepaalde onderwijzer of leraar, een bepaalde school, een bepaalde scholengroep, echt voor het onderwijs gewenst acht. Men wekke in den onderwijzer elk ernstig bedoeld initiatief, en reglementere het niet dood.

De tweede voorwaarde is gelegen in een andere houding, dan nu veelzins wordt aangenomen tegenover de school door de ouders en de maatschappij. Reeds eer sprak spr. het uit, dat vooral voor de openbare school te dikwijls blijkt, het nadeel dat er in gelegen is, voor haar onderhoud geheel aangewezen te zijn op de financiën der openbare kassen.

De toekomst.

Naast het onderhoud uit de publieke kassen moge in de toekomst iedere school beschikken over enige particuliere middelen, om in de behoeften of in de wensen van eigen inzicht te voldoen.

Vernieuwing hangt af van de leerkrachten.

Met één opmerking wil spr. eindigen. Alle gepraat over onderwijsvernieuwing, en elke poging daartoe, loopt dood, wanneer zij niet wordt opgevangen door in de school werkende onderwijzers of leraren, van hen hangt ten slotte alles af. Spr. deed een beroep op hen om acht te geven op alles wat een snel veranderde tijd ten bate van het onderwijs van hen vraagt. Spr. is te zeer met hun werk vertrouwd geraakt, om in deze niet vol goede moed te zijn.

MEVR. ROLAND-HOLST OVER DE WEG NAAR GOD.

Van meer dan een zijde — in het kamp van hen die niet direct zich schaarden onder de groep christelijk gelovenden — wordt in de laatste tijd het failliet uitgesproken over materialistische leerstellingen op het gebied der techniek, wetenschap en kunst. Aan God wordt niet meer gedacht, de ontwikkeling in de menselijke samenleving van de mensen het hoogste geluk brengen.

Naast prof. Goudriaan die onlangs de volkomen mislukking der economische wetenschappen erkende, komt nu de vroegere socialistische en communistische kunstenares Mevr. Roland—Holst zich voegen, die in een der laatste nummers van het orgaan van de Vrijz. Christ. Jeugdbond „Groei" wijst op de moeilijke tijden voor de jeugd, die het 40 jaar geleden gemakkelijker had, omdat, zo schrijft zij, de geestelijke sfeer van toen oud en jong verwaide met de zekerheid, dat het leven geheiligd werd door de goddelijke krachten. Men had houvast.

Toen kwam...... „de blijde zekerheid van het socialisme, die ons socialistische intellectuelen met de voorhoede der arbeidersklasse in een grote kameraadschap verenigde".

Maar...... „al die zekerheden zijn in puin gevallen".

En dan gaat mevrouw Holand Holst verder, in gedachten en woorden sprekende, ook waar zij het over Christelijk geloof heeft, over de niet-katholieke wereld, die immers de overhand had in de „West-Europese mensheid"!

Al die zekerheden zijn in puin gevallen.

Het christelijk Godsgeloof bleek vermolmd en geen werkende kracht meer in de West-Europese mensheid. De goddelijke wetten van gerechtigheid en barmhartigheid werden al erger geschonden, dit liep uit op de catastrofe die wij beleven, op oorlogsdreiging en oorlog al 30 jaar lang, op verwoesting, verruwing, verwildering Het socialisme als sociaal-democratische en syndicalistische arbeidersbeweging faalde de taak te volbrengen, die het zich gesteld had. Het geloof aan de rede als een souvereine kracht, bezweek. Twijfel ondergroef de wortels van ons geloof aan den mens, aan onszelf en anderen. Ja wat hebben wij dan toch ontzaggelijk veel verloren, wat staan we arm en naakt in de verschrikkelijke werkelijkheid.

Zonder twijfel. Maar wat we verloren, het was immers geen waarheid, maar voor een groot deel waanwaarheid, die men bezat; levend geloof, men kan het immers niet verliezen. Job verloor het geloof toch ook niet?

En de profeten? Denkt ge, dat Gandhi zijn geloof verliezen kan of Kagawa of Schweitzer?

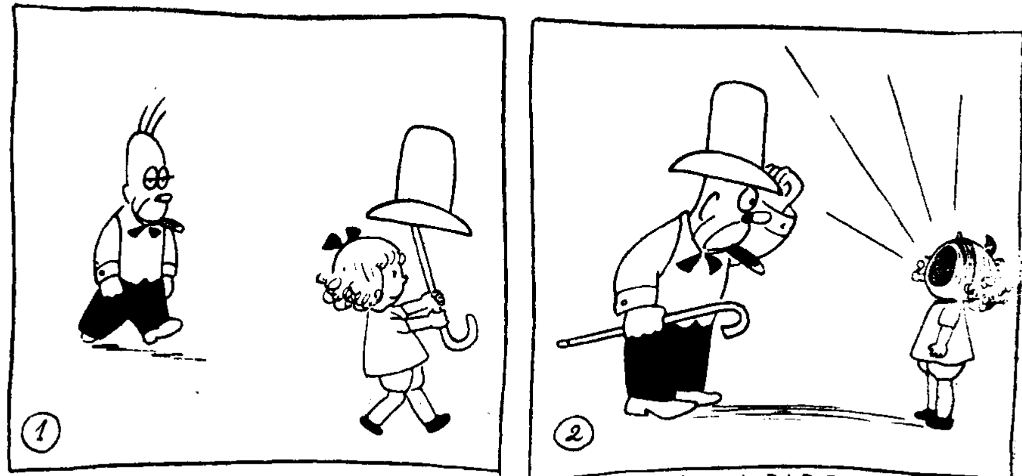
God leeft: de wereld die zijn wetten schendt, valt in scherven. Wij moeten tot Hem doordringen. Wij moeten onthans voor afstralingen van de eeuwige Liefde openzetten. Als wij di doen, dan zal Hij ons de weg wijzen en helpen de stenen aandragen voor een nieuw maatschappelijk en geestelijk bouwwerk voor waarachtige kameraadschap tussen de mensen, voor een beter gebruik van onze reden en van de techniek, die heden in de eerste plaats al doeltreffender middelen vindt om elkaar te vermoorden.

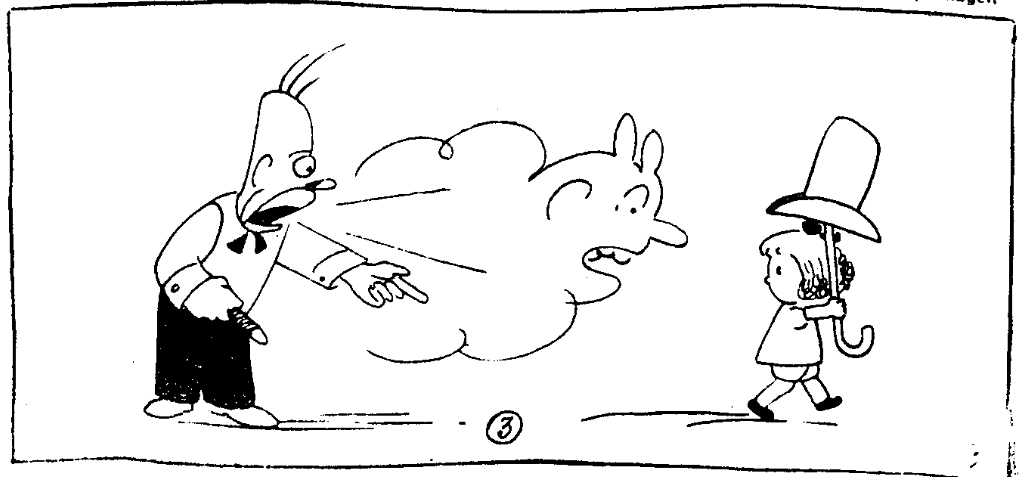
Het is wel ontzaggelijk zwaar maar toch ook heerlijk te beseffen, dat de jeugd-van-nu voor een zó grootse taak staat als in geen eeuwen het geval was — mits zij niet afwijkt, maar in moed en deemoed de weg volgt, die God haar aanwijst.

Moogt ook gij daartoe de kracht vinden!"

Tot zover Mevr. Roland Holst.

Treffende uitspraken ener ziel, die uit een communistise gedachtenwereld teruggekeerd, de weg naar God hervindt.

ADAMSON ALS OPVOEDER.